

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.VI.21.201/2012/5.szám

A Kúria a Lichy Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Lichy József ügyvéd által képviselt felperesnek Bernátné dr. Gönczi Ágnes ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. alperesek ellen kölcsön visszafizetése iránt a Miskolci Városi Bíróságon 15.P.23.691/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Miskolci Törvényszék 2.Pf.20.186/2012/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az I. r. alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és a Miskolci Városi Bíróság 15.P.23.691/2010/25. számú ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. alperesnek 110.000 (Száztízezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá fizessen meg az államnak külön felhívására 138.000 (Százharmincnyolcezer) forint fellebbezési és 230.000 (Kettőszázharmincezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az I. r. alperes, volt házastársa révén állt rokoni kapcsolatban a felperessel, a II. r. alperes pedig korábban munkatársa volt. A II. r. alperesnek üzleti vállalkozásához alkalmanként nagyobb összegű pénzre volt szüksége, ezért I. r. alperes 2002. és 2003. év

folymán több alkalommal nyújtott nagyobb összegű kölcsönt, melyet a II. r. alperes vissza is fizetett. Az I. r. alperes 2002. december 15-én 400.000 forintot, majd 2003. október 5-én 1.050.000 forintot adott kölcsön a II. r. alperesnek rövid lejáráttal, melyek visszafizetése elmaradt.

A hitelezéssel elérhető kamatjövedelem érdekében ajánlkozott a felperes is nagyobb összegű kölcsön nyújtására. 2003. december 11-én kelt szerződéssel a II. r. alperes további 1.750.000 forint kölcsön átvételét ismerte el azzal, hogy azt legkésőbb 2004. január 15-éig köteles visszafizetni. Ténylegesen 1.500.000 forint került átadásra és az ezt meghaladó 250.000 forint volt az egy hónapra eső ügyleti kamat. Az írásbeli kölcsönszerződésben hitelezőként az I. r. alperes került megjelölésre és ő írta alá a szerződést is. A szerződés 2. pontja szerint az adós tudomással bírt arról a tényről, hogy a megjelölt összeg a felperes tulajdonát képezi és a hitelező I. r. alperes a tulajdonos megbízásából jár el. Önkéntes teljesítés hiányában - a felperes sürgetésére is - az I. r. alperes többször felhívta a II. r. alperest teljesítésre, majd 2007. február 8-án a felperesre engedményezte a 2002. december 15-én átadott 400.000 forint, a 2003. október 5-én átadott 1.050.000 és a 2003. december 11-én átadott 1.750.000 forint, mindösszesen 3.200.000 forint II. r. alperessel szembeni követelését.

A felperes 2007. július 12-én értesítette a II. r. alperest az engedményezésről, ezt követően a II. r. alperes három részletben 900.000 forintot teljesített közvetve az I. r. alperesen keresztül a felperesnek.

A felperes 2010. október 8-án keresetet terjesztett elő 2.300.000 forint tőke és ennek 2007. július 12-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata és perköltség megfizetése iránt az I. r. alperessel szemben. Kereseti tényállítása szerint 2005. szeptember 30-án 3.200.000 forintot adott kölcsön az I. r. alperesnek. Ezen követelése kielégítéseként engedményezte az I. r. alperes a felperesre 2007. február 8-án a II. r. alperessel szembeni 3.200.000 forint követelését, melyből mindössze 900.000 forint térült meg, így az eredeti kölcsöntartozásból 2.300.000 forint terheli még az I. r. alperest.

Keresetét később kiterjesztette a II. r. alperesre és az engedményezési szerződésből eredően kérte 2.300.000 forint és ennek 2007. július 12-től, az engedményezésről történt értesítés időpontjától számított kamatai megfizetésére kötelezni. Másodlagos keresete behajthatatlanságának esetére az I. r. alperest mint engedményest egyszerű kezesi felelőssége alapján a Ptk. 330. § (1) bekezdés szerint kérte marasztalni.

Az I. r. alperes a vele szembeni keresetek elutasítását kérte, mert

a felperestől soha nem kért és nem kapott kölcsönt. A felperes 1.500.000 forintot 2003. december 11-én a II. r. alperesnek adott kölcsön, melynek egy hónapra kikötött 250.000 forint ügyleti kamatával együtt 1.750.000 forinttal a II. r. alperes tartozott a felperesnek. Az engedményezési szerződésben ezen követelés azért került megjelölésre, mert az adós által aláírt írásbeli kölcsönszerződésben hitelezőként az I. r. alperes került feltüntetésre, annak ellenére, hogy a kölcsönt a felperes nyújtotta, és az engedményezés a felperes közvetlen igényérvényesítését tette lehetővé.

A másodlagos kereseti követelést azért kérte elutasítani, mert az engedményezés ingyenes volt, kezesi felelősség nem terheli.

A II. r. alperes a vele szembeni kereset jogalapját és 1.500.000 forint összegét elismerte.

Az elsőfokú bíróság a II. r. alperest kötelezte 2.300.000 forint és ezen összeg után 2007. július 12-től a kifizetési járó a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal azonos mértékű késedelmi kamata megfizetésére. A felperes további keresetét elutasította. Az ítélet indoklása szerint a felperes nem bizonyította elsődleges keresetének jogalapjaként hivatkozott, 2005. szeptember 30-án kötött kölcsönszerződés létrejöttét, így nem volt megállapítható az I. r. alperes Ptk. 523. § szerinti visszafizetési kötelezettsége.

A II. r. alperes elismerése és az ezzel összhangban álló peradatok azt igazolták, hogy 2003. december 11-én a felperes a II. r. alperesnek adott kölcsön 1.500.000 forintot, mely jogviszonyban az I. r. alperes csak megbízottként közvetített. Így kamataival együtt 1.750.000 forinttal kölcsön címén a II. r. alperes tartozik a felperesnek. Az I. r. alperes engedményező nyilatkozata ebben a részben érvénytelen, mert 1.750.000 forint követelés jogosultja eredetileg is a felperes volt.

Az engedményezési szerződés további tételei nem vitásan az I. r. alperes által a II. r. alperesnek nyújtott kölcsönösszegek voltak, melyeket érvényesen engedményezhetett a felperesre.

Az elsőfokú bíróság az I. r. alperessel szembeni másodlagos keresetet, a kezesi helytállásra kötelezés iránti kérelmet azért utasította el, mert a felperes nem bizonyította, hogy az engedményezés egy korábbi I. r. alperesnek nyújtott 3.200.000 forint kölcsön ellentételezéseként, ellenérték fejében történt. A Ptk. 330. § (1) bekezdése szerint az engedményező az engedményezés fejében kapott ellenérték erejéig felel az engedménnyel szemben, az ellenérték bizonyítottasága hiányában az I. r. alperessel szembeni másodlagos keresetet sem láttá teljesíthetőnek.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben kérte az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását, elsődlegesen az I. r. alperes kötelezését kölcsön címén 2.300.000 forint és kamatai megfizetésére, másodlagosan az engedményezési szerződés alapján ugyanilyen összeg visszafizetésére kötelezni azzal, hogy az I. r. alperes kezesként csak a II. r. alperessel szembeni behajthatatlanság esetén köteles helytállni. Elsődlegesen vitatta a 2003. december 11-i kölcsön ítéleti tényállását, mert álláspontja szerint a II. r. alperesnek nem adott kölcsönt és az I. r. alperest sem bízta meg a pénz továbbadására, a kölcsön a felperes és az I. r. alperes között jött létre. Hivatkozott arra, hogy írásbeli szerződésben is kölcsönadóként jelöli magát az I. r. alperes, a felperes szempontjából az alperesek közötti jogviszony külső jogviszony. Az engedményezéssel az I. r. alperes el is ismerte felelősségét. Amennyiben az elsődleges keresetet a másodfokú bíróság nem találná alaposnak, úgy az I. r. alperes kezesi felelőssége mindenképpen fennáll, mert nyilvánvalóan nem lehet ismeretlen az ellenérték, hiszen az pontosan megegyezik az engedményezett összeggel. A fellebbezésben állította a felperes, hogy közte és az I. r. alperes között semmiféle más elszámolási viszony nem volt, mint a per tárgyát képező követelés, a felperes az engedményezés ellenértékeként az I. r. alperessel szembeni követelését számította be.

A fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét pedig részben megváltoztatta és kötelezte az I. r. alperest, amennyiben a marasztalás a II. r. alperestől behajthatatlan, ennek megállapításától számított 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 2.300.000 forintot és ezen összeg után 2007. július 12. napjától a kifizetésig járó a II. r. alperest terhelő mértékű késedelmi kamatot.

A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság utalt az elsőfokú bíróság által az elsődleges kereset körében kifejtett helyes indokokra így arra, hogy a felperes nem tudta bizonyítani, hogy 2005. szeptember 30-án közte és az I. r. alperes között 3.200.000 forint tekintetében kölcsönszerződés létrejött. Eltérően értékelte ugyanakkor az engedményezési szerződés harmadik tételeként megjelölt, 2003. december 11-i szerződéssel érintett 1.750.000 forint jogi sorsát. Rámutatott, hogy az I. r. alperes jogban jártas személyként tudta, hogyha megbízottként jár el, a szerződést nem saját nevében, hanem a megbízója nevében kell kötni. Ezzel szemben súlytalannak tekintette, hogy a szerződésben rögzítették a felek, az I. r. alperes a felperes pénzét adja kölcsön, mert ez nem bizonyítja, hogy a felperes képviselőként járt el. Az okirat kölcsönadóként az I. r. alperest jelöli, így ezt a II. r. alperessel szembeni követelést saját követelésként

engedményezhette a felperesre.

Nem osztotta a jogerős ítélet az elsőfokú döntés azon jogi álláspontját sem, hogy az engedményezés ellenértéke nem bizonyított. Életszerűtlennek találta, hogy az I. r. alperes 400.000 forint és 1.050.000 forint II. r. alperessel szembeni követelését ellenérték nélkül ingyenesen a felperesre engedményezze. Bár a felperes kétségtelenül nem bizonyította, hogy 2005. szeptember 30-án egy összegben 3.200.000 forint kölcsönt adott az I. r. alperesnek, a 2003. december 11-i szerződéssel 1.500.000 forint + 250.000 forint kamatra a felperes és az I. r. alperes között jött létre kölcsönügylet. A másodfokú bíróság bizonyítottan látta, hogy az 1.500.000 forint kölcsönösszegen felül a felperes és az I. r. alperes között olyan elszámolási viszony állott fenn, amelynek eredményeképpen az I. r. alperesnek a felperessel szemben 3.200.000 forint összegű fizetési kötelezettsége volt. Ezt a megállapítást egyrészt az engedményezési szerződés támasztotta alá, - mert ha az I. r. alperes állítása szerint valóban megbízottként járt volna el a felperes pénzének a közvetítésében, akkor a megbízási szerződés megszűnésével közvetlenül érvényesíthette volna a felperes az igényét II. r. alperessel szemben, nem lett volna szükség az engedményezésre. A jogerős ítélet szerint az engedményezés és a közvetlen igényérvényesítés lehetősége azt támasztja alá, hogy a felperes és az I. r. alperes között is fennállottak meg nem határozható időpontban keletkezett olyan szerződések, amelyből az I. r. alperesnek a felperessel szemben 3.200.000 forint összegű kötelezettsége keletkezett. Az engedményezés ellenértéke tehát 3.200.000 forint erejéig az I. r. alperes kezesként felel a Ptk. 330. § (1) bekezdése alapján, a II. r. alperes nem teljesítése esetén.

A jogerős ítélettel szemben az I. r. alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Ptk. 330. § (1) bekezdésben foglalt jogszabály sérelme miatt és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, a felperes I. r. alperessel szembeni keresetének teljes elutasítását és a felperes marasztalását a perköltségekben. Kérelmében kifejtette, hogy a másodfokon eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta a II. r. alperes tanúként, majd peres félként tett nyilatkozatát, miszerint a felperessel kötött kölcsönszerződést. Ugyancsak figyelmen kívül hagyta a felperes által 2007. július, augusztus, október hónapokban aláírt átvételi elismervényeket, melyeken a II. r. alperes a kölcsön kedvezményezettje. Nem értékelte kellő súllyal azt a II. r. alperesi nyilatkozatot sem, hogy a felperes 2005. év folyamán több alkalommal telefonon tőle követelte a tartozást. Mindezekkel szemben perdöntő jelentőséget tulajdonított az írásbeli kölcsönszerződésnek, melyet az I. r. alperes írt alá hitelezőként és így jutott arra a következtetésre,

hogy az 1.500.000 forint tőke + 250.000 forint ügyleti kamatkövetelést is jogszerűen engedményezte az I. r. alperes a felperesre.

A felülvizsgálati kérelemben az I. r. alperes arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással szemben, azt felülmérlegelve, törvénysértően állapította meg a jogerős ítélet az engedményezés ellenértékét, és törvénysértő módon vont le eltérő jogi következtetést az I. r. alperes kezesi felelősségére. A jogerős ítélet is megerősítette, hogy a felperes nem bizonyította, hogy 2005. szeptember 30-án 3.200.000 forint kölcsönt adott volna az I. r. alperesnek. Ennek ellenére további bizonyíték nélkül, fikcióra alapítva állapította meg, hogy létezett olyan meg nem határozható időpontban keletkezett szerződések szerinti elszámolási viszony a felperes és az I. r. alperes között, melynek eredményeként 3.200.000 forint fizetési kötelezettsége fennállt az I. r. alperesnek a felperessel szemben. A jogerős ítéletben kifejtett életszerűtlenség mint indok nem jogi kategória, arra tényállást alapítani nem lehet, és a hosszadalmas bizonyítási eljárás során a felperes sem hivatkozott egyetlen alkalommal sem egyéb elszámolási viszonyra, mint a keresetben általa előadott, be nem bizonyított kölcsönre.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A jogerős ítélet nem felel meg a jogszabályoknak.

Az elsőfokú bíróság a lényeges tényállási elemek és az irányadó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezése mellett állapította meg, hogy a felperesnek a II. r. alperessel szemben, az engedményezési szerződés alapján 1.450.000 forint, a 2003. december 11-én kötött kölcsönszerződés alapján 1.750.000 forint követelése állt fenn, melyből a II. r. alperes 900.000 forintot teljesített, így további 2.300.000 forint és járulékai megfizetésére köteles.

A lefolytatott bizonyítási eljárás során a II. r. alperes és a tanúk is I. r. alperessel egyezően nyilatkoztak arról, hogy a kölcsönadott pénz a felperes tulajdona volt, melyet kifejezetten II. r. alperesnek hitelezett, ügyleti kamat ellenében jövedelemszerzés céljából. Az írásbeli szerződés betoldott 2. pontja egyértelműen rögzíti ezt a tényt. Helyesen értelmezte az elsőfokú bíróság a jogviszonyt annak tartalma szerint, döntő jelentőséget tulajdonítva annak, hogy kinek a pénzét kapta kölcsön a II. r. alperes. Nem volt vitás, hogy a felperes bocsátotta rendelkezésre az összeget, így a jogviszony a felperes és II. r. alperes között jött létre, melyet az I. r. alperes csak közvetített.

A másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy engedményezés

3.200.000 forint ellenérték fejében történt, mert a felperes és I. r. alperes között fennállottak meg nem határozható időpontban keletkezett olyan szerződések, melyekből az I. r. alperesnek a felperessel szemben 3.200.000 forint összegű kötelezettsége keletkezett, ellentétes a peradatokkal. A felperes a per során és fellebbezésében is kifejezetten tagadta, hogy közte és az I. r. alperes között a perbelitől eltérő, más elszámolási viszony lett volna, állítása szerint az I. r. alperessel szemben a perbelin kívül más követelése nincs. A felperes tagadásával szemben a másodfokú bíróság nem állapíthatta volna meg, hogy az I. r. alperes és a felperes között olyan elszámolási viszony állt fenn, melyből az I. r. alperesnek a felperessel szemben 3.200.000 forint összegű fizetési kötelezettsége keletkezett, melyről egyébként semmilyen bizonyíték nem áll rendelkezésre. Azt pedig mindkét eljáró bíróság egybehangzóan megállapította, hogy az elsődleges kereseti követelése jogalapjaként hivatkozott 2005. szeptember 30-i I. r. alperesnek nyújtott kölcsönt a felperes nem bizonyította.

A Ptk. 330. § (1) bekezdés szerint az engedményező az engedménnyessel szemben a kötelezett szolgáltatásáért - az engedményezés fejében kapott ellenérték erejéig - kezesként felel. Engedményezett követelés ellenértéke csak az engedményezéssel érintett ügylettől független, külön összeg (követelés) lehet, amely a perben nem nyert bizonyítást. Az eljáró bíróságok helytállóan utaltak arra, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az engedményezett követelésért ellenértéket nyújtott. A Kúria álláspontja szerint az engedményezés ellenértéke tekintetében a jogerős döntés nem felel meg a Pp. 206. §-ban előírt követelményeknek, a másodfokú bíróság okszerűtlenül vont következtetést az I. r. alperes kezesi felelősségére.

A kifejtett indokok alapján a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett részben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperest a Pp. 270. § (1) bekezdés és 78. § (1) bekezdés értelmében kötelezte a fellebbezési és felülvizsgálati költségek megfizetésére I. r. alperes javára, melyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) (5) és (6) bekezdése alapján állapított meg, arányos képviseleti költségként a 4/A. § (1) bekezdése szerint ÁFÁ-val növelt összegben. A felperes illetékfeljegyzési jogban részesült, ezért a feljegyzett fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket köteles megfizetni a Magyar Állam javára az illetékekről szóló 1990. XCII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. január 29.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Oroszné dr. Kerekes Anna
s.k. előadó bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró

Szné

A kiadmány hitelével:
tisztviselő+